

POSUDEK

vedoucí na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Diana Skorodynská

Téma práce: Školní inkluze u dětí z cizojazyčného prostředí – střední školní věk

Autorka, Diana Skorodynská, se ve své bakalářské práci zaměřila na problematiku školní inkluze žáků s OMJ, konkrétněji na postoje těchto žáků k osvojování českého jazyka. Zvolená problematika je nesporně společensky vysoce aktuální a také potenciálně přínosná z pohledu současného českého školství.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretická část sestává z pěti hlavních kapitol (Základní terminologie a legislativa, Školní inkluze, Výuka českého jazyka a adaptace žáků-cizinců na základní škole, Školní věk a střední školní věk a Národnostní menšiny v ČR). Praktickou část tvoří kvalitativní šetření, v jehož rámci autorka oslovila žáky s OMJ navštěvující 4. ročník ZŠ. Práce je opatřena řadou příloh, které vhodně doplňují informace o sledované problematice.

Koncepce teoretické části a řazení hlavních kapitol jsou zvoleny vhodně. Za pozitivní považuji zařazení kapitoly zachycující specifika nejpočetnějších národnostních menšin žijících v ČR, s ohledem na zaměření empirické části především podkapitolu 5.6 zaměřenou na specifika žáků pocházejících z Ruska a Ukrajiny. Určitou nevýhodou je, že v ní autorka vychází pouze z jediného informačního zdroje, ačkoliv takto zaměřené publikace v ČR existují.

Text má poměrně dobrou jazykovou i stylistickou úroveň a autorka v něm svými úvahami prokazuje schopnost tvořivě pracovat s použitými informačními zdroji (např. v otázce různých forem inkluze/integrace na s. 17). Oceňuji také autorčinu schopnost využít i vlastních profesních zkušeností z pozice asistenta pedagoga.

K informaci uváděné na s. 23 o tom, že školy nemají žádné testy na posouzení jejich úrovně znalosti českého jazyka je potřeba doplnit, že v této oblasti školy spolupracují s pedagogicko psychologickými poradnami, které diagnostické nástroje pro děti s OMJ mají a tímto způsobem je i využívají.

Po formální stránce je určitým nedostatkem způsob odkazování na použité zdroje v textu, který ne vždy odpovídá úzu aktuálně platné citační normy (např. odkazy na elektronické zdroje). Na s. 9 pak chybí provázanost citované práce van der Berghe (1981) s tímto dílem v seznamu literatury, v němž nefiguruje.

Výzkumným cílem v empirické části bylo prozkoumat, jaké postoje mají žáci z cizojazyčného prostředí k výuce českého jazyka na základní škole. Autorka formulovala tři výzkumné otázky a pomocí rozhovorů získala kvalitativní materiál od žáků s OMJ navštěvujících 4. ročník ZŠ (chlapci, 9-10 let) ukrajinské, ruské a arménské národnosti. Data byla analyzována

s využitím tematické analýzy, konkrétně otevřeného a axiálního kódování. Touto cestou autorka dospěla k pěti hlavním tématům, na něž se následně zaměřila v interpretační části.

Interpretační část je zpracována s dostatečnou podrobností, cenné je, že se v ní autorka zaměřuje i na interindividuální rozdíly v odpovědích uvnitř jednotlivých témat. Zachycené nálezy jsou částečně vztahovány i k již citované literatuře v teoretických kapitolách, nicméně těžiště porovnání nálezů s již dříve publikovanými poznatky a také s jednotlivými výzkumnými otázkami je uvedeno v syntetizující diskusní části.

Za důležité a informačně přínosné pokládám zařazení podkapitoly věnující se etickým aspektům celého procesu výzkumu a anonymizace dat, ale také upozornění na limity výzkumu a určité implikace pro pedagogickou práci s žáky s OMJ.

Z metodologického hlediska vyvstává pouze otázka nad tím, zda rozhovory, které autorka nasbírala, měly povahu polostrukturovaných hloubkových rozhovorů (jak uvádí), vzhledem ke zvolené struktuře dotazů i k jejich počtu (celkově při vynechání tzv. validizačních dotazů jde o 18 otázek, z nichž některé jsou formulovány jako otázky uzavřené), viz příloha 1. Je však zapotřebí dodat, že vzhledem k věku respondentů i k jejich jazykové vybavenosti se jeví délka rozhovorů jako přiměřená.

Závěr: Autorka prokázala dobrý vhled do zvolené problematiky jak v teoretické, tak i v empirické části své práce. Prokázala také dobrou schopnost aplikovat metodologické znalosti ve vlastním výzkumném šetření, v němž zároveň dospěla k výsledkům, které lze využít v terénu současných základních škol.

Vzhledem k uvedenému navrhuji hodnocení předložené práce v rozmezí klasifikačních stupňů **“velmi dobře - výborně”**.

Doc. Mgr. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 30. 8. 2023